

Ujabb szívzsongató történetet láthattunk tegnap este az anyai érzés diadaláról, a sziklás József és a szánalmasan erőtlen Rossz csatájáról. A Ne vedd el a gyereket! című amerikai film — Robert F. Day rendezte — nem foglalkozott az érzésekkel. A megejtően szép és tapasztalatlan egyetemista lány a számítógépesített állapotba kerülve, nehéz helyzetbe jut. Családja hoz nem fordulhat, lévén szó kisse konzervatív olaszokról, akik az ily könnyelműséget nem szokták jó néven venni, nincs más hátra, mint a gyerek örökbeadása. Ebben segít, persze, busás haszon reményében mindenki, aki csak a képernyőn feltűnik: a pénzsóvár ügyvéd, a fölbérelt apa, a jószágosnak álcázott doktor bácsi, sőt, az örökbefogadni készülő házaspár is. Am valamenynyik gonoszága megtörik az anyai szív állhatatosságán. A gyermek végül annak rendje-módja szerint megszületik, az elrablásra készülő meddő asszony maga helyezi a boldog édesanya karjaiba, miközben a mostohaapára készülő férfi sírva fakad, a doktor bácsi meghatottságában szíját haradálja, sőt az igazi apában is föltámad a lelkiismeret, miközben mindent bereszyog, a rózsás oráció kised felhőtlen mosolya. Szóval, ahogy mondták a sziklás, szem nem maradt szárazon. A hasonló, érzéletes történetek sokszor kipróbált paneljeiből összeszerelt film tisztos iparosmunka. Óvakodva minden újítástól és mélységtől, pontosan azt szállította, amit a meghatóni nézőtől nézők vártak. Főlvonlatot minden ehhez szükséges kellek: jó színészeket, kitűnő operatőrt és vonózenekart. És persze óvakodott attól, hogy a szépségesnél jobban firtassa, valójában ki kicsoda, mit akar, mit akarhat egyáltalán. Így aztán nem esoda, ha elég volt az összeesküvő világnak csak odakiáltani, hogy „ne vedd el a gyereket!”, s az elszégyeltte magát, aztán nem is vette el. És boldogan éltek, míg meg nem haltak.

(pallagi)

KIALLÍTÁS NYÍLIK
a Lengyel Népköztársaság 40 éve címmel 11-én, szerdán délelőtt 11 órakor a Lengyel Kultúrában (VI., Nagymező utca 15.). Megnyitja: Edward Debicki nagykövetségi tanácsos, a Lengyel Kultúra igazgatója.

A nap nemigen barnított a je az idej debreceni dzsessznapok nézőinek arcát, a fesztivál mégsem szűkült színekben. Először is roppant széles skálán mozogtak a zene különböző árnyalatai, aztán meg a muzsikusok bőre is jó néhány árnyalatot képviselt a feketétől a sárgán keresztül a fehérig. Az első este leginkább a „hazai pályán” szereplő alföldi zenészek tettek ki magukért: a **Debreceni Utóhangszeres Együttes**, illetve a **Debreceni Jazzegyüttes** egyaránt érett, izgalmas produkciót nyújtott, megszabva szinte az egész fesztivál színvonalát. Ebből a négy nap alatt leginkább a japán **New Herd** bigband loogott ki: egyelőre még csak hangerőben voltak versenyképesek.

Pénteken az átlagosnál jóval érdekesebbre sikerült a soros **Alkotóműhely** formáció bemutatkozása. A dán—magyar együttesben igazi szenzációt jelentett a színes bőrdobosnő, **Marilyn Mazur**. Játéka alapján kiérdemelte a nézők osztatlan rokonszenvét. Akárcsak a cseh fuvolás-szaxofonos, **Jiri Stivin**, akinek szólókoncertje maradandó emlénye marad a művelődési központ kicsiny tánctermébe beszüföldött hallgatóságnak. Kezdsenek egy tállomra — de nem vakon! — kiválasztott lányt ültetett ki a színpadra egy sor

A BUDAPESTI PÁRTBIZOTTSÁG NAPIRENDJÉN

Eredmények és feladatok a közművelődésben

A Budapesti Pártbizottság tegnapi, kibővített ülése **Maróthy Lászlónak**, az MSZMP Politikai Bizottsága tagjának, a Budapesti Pártbizottság első titkárának előadásában tájékoztatót hallgatott meg az MSZMP KB június 26-i üléséről. Ezt követően a testület **Pusztai Ferenc**, a pártbizottság titkára előterjesztésében megtárgyalta a közművelődés fővárosi helyzetéről készült jelentést, állást foglalt a továbbfejlesztés feladatairól.

1
A Központi Bizottság 1974-ben hozott közművelődési határozata és az arra épülő budapesti feladatterv elfogadása óta a főváros közművelődésében elért eredmények és az új feladatok indokolták tették az elmúlt tíz esztendőben végzett munka elemző értékelését, a főváros távlati fejlesztési elképzeléseivel összhangban, a továbbfejlesztés irányainak megjelölését.

A pártbizottsági ülést megelőző több hónapos elemző munka, a közművelődésben és annak irányításában dolgozókkal folytatott eszmecsere is igazolták a téma napirendre tűzésének időszerűségét.

A pártbizottsági előterjesztés foglalkozott a közművelődés társadalmi feltételeinek változásaival, a fővárosi lakosság műveltségi állapotának főbb jellemzőivel, elemezte a fővárosi közművelődési intézmények és mozgalmak munkáját, e munka tárgyi és személyi feltételeit, összegezte az irányítás tapasztalatait. Végetűlt állást foglalt a közművelődésben lezajlott változások minősítésében, megjelölte a továbbfejlesztés legfontosabb feladatait.

A pártbizottság megállapította, hogy 1974 óta a fővárosi közművelődésében

kedvező folyamatok indultak meg, számos eredmény született. Általánosan ismertté váltak művelődéspolitikánk közművelődési célkitűzései, ezek megvalósítására a kulturális és közművelődési intézményhálózat mellett mozgósítani lehetett a munkahelyeket és a lakosságot is. **Bővült a közművelődés tartalma.** Olyan új formák honosodtak meg, amelyek jobban szolgálták a réteggigényeket, felkarolták a kezdeményezéseket, erősödött a közművelődés mozgalmi jellege. A nehezebb gazdasági körülmények ellenére, a tíz év során több korszerű művelődési és szabad idő s létesítmény épült, létrehozásukban növekvő szerepe volt a fővárosi vállalatok és üzemek, valamint a lakosság áldozatvállalásának. Ez időszakban vált általánosan fővárosszerte is a televíziózás, a fővárosi lakosság széles rétegeinek művelődésében meghatározóvá váltak a tömegkommunikációs eszközök.

Mindezek eredményeként bővültek a fővárosi lakosság művelődési és szórakozási lehetőségei.

2
Ugyanakkor az elmúlt tíz évben a társadalmi, gazdasági körülmények hatására a közművelődési munka hangsúlyai átrendeződtek, feltételeik meg-

változtak. Az elért élet-színvonal megőrzésének feladata, a lakosság jelentős rétegeinél az életfeltételek anyagi oldalára nagyobb hangsúlyt helyeztünk, és ez esetenként a művelődési igények átalakulásával, olykor szűkülésével járt együtt.

A pártbizottsági előterjesztés szóbeli kiegészítése azokkal a főbb kérdésekkel foglalkozott, amelyek az előkészítés során a vitákban felvetődtek: a gazdaság és kultúra összefüggéseinek kérdései, művelődéspolitikai célkitűzéseink és az egyéni érdekek összhangjának megteremtése, a közművelődés demokratizálásának követelményei és jelenségei, a művelődési presztízsének megítélése voltak a legvitatottabb kérdések.

A szóbeli kiegészítés tükröztette, hogy a széles értelmű közművelődési munka napjainkra több új kérdést vetett fel, amelyek természetesen csak részben fővárosi természetűek.

3
A Budapesti Pártbizottság az elmúlt években áttekintette a művészeti élet és a közoktatás fővárosi helyzetét. A mostani közművelődési előterjesztéssel kiegészült a fővárosi kulturális életéről kialakított kép, megteremtődött annak feltétele, hogy Budapesten — ezekre az információkra, állásfoglalásokra támaszkodva — a művelődéspolitikai és a kulturális élet különböző szférái még hatékonyabban állhassanak a szocialista építőmunka szolgálatába.

DZSESSZNAPOK DEBRECENBEN

Színes arcok — színes zene

ritmushangszer mögé, s a későbbiekben is gyakran buzdította aktív részvételre a jelenlévőket. Ő maga eközben szinte észrevétlenül játszott avantgarde dzsesszt és barokk rögtönzést, reneszánsz futamokat és nagyívű, szvinges szólókat, rockot és népdalt. Mindent kitűnően, s mesterien felhasználva a playback kíséret nyújtotta összes lehetőséget.

Az éjszakai műsort egy fajsúlyos, modern zenét játszó duó, **Anthony Braxton** és **Szabados György** nyitotta meg. Az előzetes várakozást igazolva, rendkívül gondolatgazdag, sok rögtönzést tartalmazó koncertjük feszült figyelemmel kísérte a közönség. A hírek szerint talán hanglemezen is megjelenik az itt fölvetett anyag. A tokiói **Takeo Moriyama** kvartettjét viszont legfeljebb a rádió műsoraiból hallhatjuk viszont. Pedig a remekül doboló zenekarvezető mellett a két fiatal szaxofonos is kitett magáért, s az egész együttes sajátos „japán” hangzást hozott Debrecenbe.

A szombat délutánt a **Nagyerdőben**, a **Szabadtéri Színpadon** kezdte az egyre

jobban belelendülő törzsközönség. Volt miért kisételni, hiszen **Paul Motian** triója — melyben az amerikai dobos mellett a szintén híres **Bill Frisell** gitározott és **Joe Lovano** szaxofonozott — a „nagyágyúk” legjavából való. A sajátosan torzított gitár és a Motian személyiségéből áradó varázs különleges élményt nyújtott.

Rosszul járt, aki nem rohanhat át fejezve a művelődési központba, **Pege Aladár** önálló hangversenyére. A nagybögő magyar virtuóza ismét megcsillogtatta egészen kivételes technikáját és improvizációs készségét: valósággal ámulatba ejtette a jelenlévőket.

Éjszaka azután a Brazíliából érkezett **Egberto Gismonti** és **Nana Vasconcelos** világhírű kettőse hozta közelebb dél-amerikai hangszereit és zenei világát. Főleg Gismonti átütő erejű, sodró gitár- és zongorajátéka tetszett, bár színes bőrdob társa is eredeti, egyénisége a dzsessz világának. A szinte minden második amerikai dzsesszlemezen szereplő trombitás, **Randy Brecker** kvartettje némi csalódást okozott: tökéletes technikával ugyan, de meglehetősen sablonos zenét játszott, csak a nagybögős, **Eddie Gomez** csillogott igazán. Annál inkább elemében volt a **Kaszakó** együttesrel föllépő **Jiri Stivin** a hajnalig tartó jam sessionon, ahol újra felvillanyozta a még kitarókat és fölébresztette a padokon bóbiskolókat: humoros és ellenállhatatlan volt.

◆◆◆
Az utolsó napon a szegedi **Molnár Dixieland** ténzenéje után ismét a Nagyerdőben folytatódott a program, a hosszú idő után újra dzsesszfesztiválon szereplő **Mini** — két főre olvadt a kvartett — föllépésével. A **Hot Club Budapest** a szokottnál halványabb volt, most hiányzott a szokásos tűz, a lendület. De azért **Kovács Andor** és **Deszde Csaba** rutinja, technikai tudása megmentette az unalomtól a produkciót. A **Budapesti Ragtime Band** tagjai többen voltak, mint a végig maradó hallgatóság. Nem esoda, hiszen a sportcsarnokban már kezdődött **Rainer Brüninghaus** triójának koncertje. A trombitást **Markus Stockhausen**nek hívják. Apja révén ez a név jól cseng a modern zene barátainak körében. A közérthető, hangulatos zenét játszó együttes nagy közönségsikert aratott.

Horváth Gábor

HASZNOS BEFEKTETÉS

Ma már nehezen teheti meg egy színházigazgató, kultúravezető, hogy bezárkózik a magas művészet, vagy a „köz” művelődésének elefántcsonttoronyába, s nem vesz tudomást a gazdasági életéről. A humán értelmiség legalább annyit forgatja a **Heti Világgazdaságot**, mint az irodalmi lapokat, hiszen a vezetők nem is tudnának tervezni, irányítani friss gazdasági tájékozottság nélkül. Vajon így van-e ez fordítva is, figyelnek-e a gazdasági szakemberek a kultúrára?

A kérdést az őszi közművelődési tanácskozásra készülődőben vetette fel **Vitányi Iván** az elmúlt két hétvégén az **Élet és Irodalomban** megjelent cikkeiben. Válaszolt is rá, **nemmel**. És idézi a mindannyiunk által jól ismert kitélt — „vállalkozó szellemű, teljesítményre orientált, felelős, közösségi magatartású... emberekre van szükségünk” —, amellyel hagyományosan lezárják — mintegy esztétikai kerettel — a „komoly”, gazdasági, technikai természetű értekezéseket, nyilatkozatokat. S ha tudjuk is, hogy az említett tulajdonságokat valóban értékek tartják a nyilatkozók —, a mai helyzetet látva —, abban már jogosan kételkedhetünk, hogy a gyakorlatban is figyelembe veszik e követelményeket.

Pedig itt az ideje, hogy a közművelődés kilépjen végre munkatervre, beszámolóra és éves mérleget pótfelvezeteiből, és oda kerüljön „nemzeti sorskérdéseink” közé. A kifejezést, ha kicsit múlt századian patetikusknak tűnik is, sok oldalról és szakszerűen árnyalja, s teszi elfogadhatóvá **Vitányi**. Különösen azzal, ahogy a közművelődés szerepét taglalja egy „másfajta ország” megteremtésében.

Ha eddig jóval szerényebb szerepet szántunk is ennek a kicsit hivataloskodó „közművelődés” kifejezéssel jelzett fogalomnak, el kell fogadnunk szélesebb értelmezését, s örülnünk kell, mi több, el kell várnunk, hogy eleget tegyen megnövekedett feladatainak. Közös értékeink ápolásával nemzetét **lakócsalnia** a népet (s milyen nagy jelentőségű **Vitányi**nak az a megjegyzése, hogy ez a folyamat még korántsem fejeződött be diadalal a gazdasági, társadalmi, szociális átalakulások szüntelen viharai között), s a kultúra demokratikus esztétikáját úgy megnyitnia, hogy ezen áthaladva ne csak kiélégüljenek, de növekedjenek is az igények. S hogy mindehhez milyen — nagyon konkrét és nagyon időszerű — érdeke fűződik a gazdasági és társadalmi vezetésnek, azt az antik tudományosság, de legalábbis a tudomány-technikai forradalom óta nem kell magyarázni, illik tudni.

A művelt nép nemcsak másként szórakozik, másként beszél és közlekedik, de másként is dolgozik. Ez a „másként” pedig súlyos pénzeket ér a magyar gazdaságnak, sokkal súlyosabbakat, mint amekkora összegeket beázó mozik és könyvtárak följújtására, művelődő csoportok apró költségeire kellene fordítani. S még mielőtt bárki azt hinné, hogy az intézmények ilyesféle „adományokkal” jótékonyt gyakorolnak, vagy a más, hasznosabb dolgokra fordítható, állami pénzesz-szeg mennyisége csökken, nem árt, ha meghallgatja a tanácskozára készülődő népművelők (a szót most leg-tágabb értelmében használva) véleményét. Ők ugyanis tisztában vannak azzal, mennyivel kisebb a befektetés a haszonnal, s némi felvilágosítással, tanáccsal talán a kiművelt fők felhasználásának technikájára vonatkozóan is tudnak szólni.

Mert az persze nyilvánvaló, hogy aki egy helyett négy szuperkommerszet néz meg havonta a moziban, az ettől még nem lesz jobb, kezdeményezőbb, közösségibb munkása a társadalomnak. A fejlődés csak a két terület szoros együttműködésében képzelhető el. Terep nyitva a közművelődésnek, hogy segíthessen a gazdaság, a társadalom előrelépésében. Talán nem is tűnik túl optimistának **Vitányi Iván**, aki azt mondja, ez a döntés csak „belátás és elhatározás dolga”. „Szinten tartani és fejleszteni” nemcsak szimpatikusabb kifejezések, de könnyebb végrehajtani is őket, mint „megmenteni és pótolni” valamit. Vannak fenyegető hiányosságok, melyeket a közművelődés felelősei tartanak inkább számon, de valószínű, hogy nem ők, hanem a gazdasági vagy más területek vezetői azok, akik érdemben tehetnek ellenük valamit.

Vannak alapkérdések, olyan csomópontok, melyek bizonyára meghatározzák majd az őszi tanácskozás napirendjét is. Felvetik őket irodalmárok, művészek, népművelők, ahogy már az előkészítés során, például a **Hazafias Népfront** közművelődési munkabizottsága ülésén is felvetették. **De ha a tárgyalóasztal egyik oldala üres, a tenni tudók közül sokan hiányoznak, nem követi majd érdemi változás a mególy okos gondolatokat sem.** S ha így lesz, ha igazolódna a közművelődés szakembereinek aggodalmi, akkor újabb érzéletes példát kapunk arról, mennyi okos, jobbító gondolat száll el nyom nélkül, ha gondos kezek nem segítik a megvalósulás útjaira. **S nemcsak a gondolat vész el ilyenkor, hanem a lehetőség is, a megoldásra, az előrelépésre.**

Molnár Gabriella